

Морально-етичні проблеми виховання студентської молоді

В даній статті порушується питання однієї з найважливіших проблем сучасної студентської молоді: формування їх морально-етичних цінностей та орієнтацій як важливих складових духовно-морального розвитку особистості.

Ключові слова: морально-етичні цінності, студентська молодь, потенціал особистості, моральна культура, моральні цінності, професійна підготовка.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У вирі кардинальних змін (політичних, соціальних, економічних) відбувається моральне зубожіння, зниження значущості моральних норм, ідей, принципів, зниження рівня моральної культури. Проблема морально-етичного виховання молоді на сучасному етапі розвитку українського суспільства є дуже актуальною і потребує подальшого вивчення.

Аналіз досліджень і публікацій... Аналіз наукової літератури показує, що проблема професійного становлення особистості знаходить своє вирішення шляхом приділення уваги розвитку культури особистості, її духовного світу, який розглядається як багатство інтелектуального, морального й емоційного потенціалу особистості.

Багатогранні аспекти морально-етичного виховання особистості знайшли своє відображення у працях філософів М.Бердяєва, Г.Сковороди, І.Франка, педагогів Х.Алчевської, Г.Ващенко, Я.Коменського, В.Сухомлинського, К.Ушинського, сучасних вчених Ю.Бабанського, І.Беха, Н.Волошиної, А.Капської, Є.Пасічника, М.Стельмаховича, Б.Степанишина.

Формулювання цілей статті... **Мета статті:** дослідити та проаналізувати, що являють собою моральні цінності в житті сучасного студента, та встановити взаємозв'язок із формуванням морально-етичних цінностей сучасної молоді.

Виклад основного матеріалу... Кожна доба будь-якого історичного періоду викликає до життя ті чи інші соціальні ідеали, породжує нові форми громадянського життя, нові ідейні течії, які відбиваються у змісті діяльності школі, завданнях виховання зростаючої особистості. Школа та виховання мають функціонувати відповідно до потреб своєї країни, нації. Головною запорукою процвітання держави є морально-етичне виховання молоді, частина якої щороку поповнює лави службовців. Адже саме вони вносять свої корективи в закони, суспільне життя, етико-моральні засади. Щоб ці реформи не призводили до краху, морально-етичне виховання повинно супроводжувати молодь впродовж всього їхнього шкільного й студентського життя. Можна багато говорити про виховання молоді як абстрактної маси, але ті пафосні розмови ні до чого не призведуть.

Система навчання є стратегічно важливою сферою людської діяльності, проте вона не повинна зводитись виключно до передачі знань, а виконувати функції формування особистісних якостей студентів.

У моральній поведінці особистості виявляється і зовнішня, і внутрішня саморегуляція. Тому саме завдяки моральному вихованню перебудовується сама людська особистість відповідно до моральних цінностей, які віддзеркалюють суспільні відносини, правила та норми поведінки людей.

В.О.Сухомлинський вказував, звертаючись до кожного з нас: „Ти живеш серед людей. Не забувай, що кожний твій вчинок, кожне твоє бажання позначається на людях, що тебе оточують”. Майбутній спеціаліст – випускник педагогічного закладу, повинен володіти системою морально – етичних якостей необхідних для успішної професійної діяльності: гуманність, доброта, чесність, працелюбність, повага до батьків, людей взагалі, чуйність, милосердя, дисциплінованість, совісність, доброзичливість, національна гідність, скромність, справедливість, почуття колективізму, інтелігентність, почуття патріотизму, інтернаціоналізму, материнства, екологічна і правова культура.

На сучасному етапі розбудови української держави важливого значення набуває формування почуття патріотизму, національної самосвідомості студентської молоді як запоруки її активної участі в соціально-економічній діяльності. Тому навчально-виховний процес у ВНЗ необхідно вибудовувати таким чином, щоб пробудити у студентів національні почуття, виховати в них

повагу і любов до свого народу, формувати суспільно значущі особистісні риси громадянина України [1].

У формуванні патріотизму в студентській молоді важливу роль відіграють екскурсії історичними місцями рідного краю, ознайомлення з побутом, культурою населення різних регіонів, усього українського народу; безпосередня участь студентів у підготовці і проведенні національних, релігійних, календарно-обрядових свят України. Виховний ідеал української людини криється у пісенному фонді України, у звичаях українського народу, в його літературі, в мистецтві, у християнській вірі й історичному минулому. Відтворити минуле з його культурними скарбами і черпати зі скарбниць інших народів – те, що відповідає нашій духовності, дасть тверді основи для створення нашого власного виховного ідеалу. Результатом невизначеності молоді є те, що сучасна молодь залишається сам на сам зі своїми проблемами, не має соціальної підтримки й не може визначитись в різноманітних політичних, соціальних, економічних, морально-етичних напрямках.

Стрижнем усієї системи виховання в Україні повинна бути національна ідея, яка відіграє роль об'єднуючого, консолідуючого фактора у суспільному розвитку, спрямованого на вироблення життєвої позиції людини, становлення її як особистості, як громадянина своєї держави. Національний характер виховання полягає у формуванні молоді людини як громадянина України, незалежно від її етнічної приналежності. Особливу відповідальність за виховання молодого покоління мають взяти на себе засоби масової інформації. На сьогоднішній день вони відіграють найбільшу роль в формуванні дитячої свідомості. Тому, на мою думку, вони мають нести позитивну інформацію, яка створювала б позитивний настрій, віру в світле майбутнє і впевненість в завтрашньому дні, а також популяризацію української мови, як єдиної державної. Без мови немає нації, без нації немає держави. Органи державної влади повинні розробити рекомендації щодо посилення патріотичної спрямованості програм радіомовлення та телебачення, матеріалів друкованих засобів масової інформації, активно протидіяти фактам, що фальсифікують історію України та її сьогодення, не допускати до ефіру матеріали, які паплюжать честь і гідність держави та її символів. Не допустити пропаганди культу насильства, жорстокості і бездуховності, поширення порнографії та інших матеріалів, що підривають суспільну мораль, підтримувати україномовні молодіжні друковані засоби масової інформації, теле- та радіопроекти, виробляти кіно- і відеофільми, виходячи із нашої багатовікової історії. Важливим чинником формування моральної самосвідомості є родинне виховання – це природна і постійно діюча ланка виховання, що обумовлює розвиток людини на всіх стадіях її життя. Основними завданнями родинного виховання є виховання фізично й морально здорової особистості, забезпечення необхідних екосоціальних умов для повної реалізації можливостей розвитку дитини (генотип), повноцінного психічного та духовного її становлення, формування навичок здорового способу життя; створення атмосфери емоційної захищеності, тепла, любові, взаєморозуміння, чуйності, доброзичливості, належних умов для розвитку почуттів; засвоєння базових моральних цінностей та ідеалів, культурних традицій, етичних норм взаємин між близькими людьми і в суспільному оточенні, виховання культури поведінки, здатності піклуватися про молодших і немічних; забезпечення духовної єдності поколінь, збереження родинних традицій, сімейних реліквій, вивчення родоvodu, прилучення дітей до народних традицій, рідної мови, виховання поваги до законів, прав і свобод людини, залучення дітей до світу знань, виховання поваги до науки, школи і вчителя, розвиток прагнення до освіти і творчого самовдосконалення; включення в спільну побутову та господарську діяльність, розвиток рис творчої працелюбної особистості, формування почуття власності та навичок господарювання; формування естетичних смаків і почуттів, уміння розрізняти прекрасне і потворне в мистецтві і житті, забезпечення умов для практичної творчої діяльності дітей.

В.О.Сухомлинський наголошував на дотриманні істини моралі: „Ти користуєшся благами, створеними іншими людьми. Люди дають тобі щастя дитинства. Плати їм за це добром...”.

Здійснивши анкетування серед групи студентів педагогічного коледжу у кількості 30 студентів і проаналізувавши результати, приходимо до висновку: 83% опитаних вважають необхідним підтримувати українські традиції, звичаї, зважають на думку оточуючих та визнають, що особистісні риси викладача є необхідним прикладом для наслідування; 11% студентів не вважають необхідним для наслідування приклад викладача та не зважають на громадську думку; 6% не дали однозначної відповіді на запитання про важливість дотримання українських традицій. Але всі опитані цінують в людях такі моральні цінності як доброта, гуманність, людяність, щирість, чесність, повагу до інших, толерантність, справедливість.

Найефективнішим методом формування у студентів необхідних етичних якостей є особистий приклад викладача. Важливо також враховувати й те, що основи професійної етики формуються у професійній діяльності, у безпосередньому контакті з професією. Тому керівники виробничої

практики мають звертати увагу студентів на дотримання етичних норм, яких дотримуються в школах, та давати оцінку відхиленням від цих норм.

Висновки... Отже, ефективність морального виховання студентів визначають такі чинники: створення у вищому навчальному закладі психологічного клімату поваги до моральних норм, правил людського співжиття; відповідність змісту морального виховання його меті й рівню морального розвитку студентів, особливостей їх майбутнього фаху; своєчасне виправлення неправильної поведінки; підтвердження декларованих педагогами моральних принципів їх моральною практикою, яка б відповідала найвищим критеріям моральності.

Список використаних джерел і літератури:

1. Горда М. Морально-етичне виховання майбутніх учителів національної школи в процесі вивчення творів історичної тематики літературного краєзнавства Буковини / М. Горда // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці : ЧДУ, 1998. – Вип. 36. – С. 166–171.
2. Етика : навч. посіб. / за ред. В. Лозовий. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 224 с.
3. Ігнатенко П. Громадське виховання учнів в умовах українського державотворення : посібник для вчителів / Ігнатенко П., Косарева Н., Поплужний В. // Рідна школа. – 1996. – № 3. – С. 31–50.
4. Коваленко Є. І. Софія Русова – видатний педагог України / Є. І. Коваленко, І. М. Пінчук // Русова С. Вибрані педагогічні твори : у 2 кн. / [за ред. Є. І. Коваленко; упоряд., передм., прим. Є. І. Коваленко, І. М. Пінчук]. – К. : Либідь, 1997. Кн. 1. – 1997. – С. 7–43.
5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.

Анотація

Л.Л.Катынская, И.И.Гриб

Нравственно-этические проблемы воспитания студенческой молодежи

В данной статье поднимается вопрос одной из важнейших проблем современной студенческой молодежи: формирование их морально-этических ценностей и ориентаций как важных составляющих духовно-нравственного развития личности.

Ключевые слова: морально-этические ценности, студенческая молодежь, потенциал личности, нравственная культура, нравственные ценности, профессиональная подготовка.

Summary

L.L.Katyn's'ka, I.I.Hryb

The Moral and Ethical Problems of Students' Education

The article brings up into consideration one of the most important problems of modern students: forming their moral and ethical values and orientations as main components of spiritual and moral development of the individual.

Key words: moral and ethical values, student youth, potential of the individual, moral culture, moral vocational training.

Дата надходження статті: „29” вересня 2012 р.

УДК 371.59-057.875 (045)

Л.Л.КАТИНСЬКА,

викладач;

О.В.ЦАЛЬ-ЦАЛЬКО,

студентка

(м.Володимир-Волинський Волинської області)

Студентські колективи та їх самоврядні структури як фактор формування особистості майбутніх професіоналів

В даній статті порушується питання однієї з найважливіших проблем сучасної студентської молоді: вплив студентських колективів та їх самоврядних структур на формування особистості майбутніх професіоналів.

Ключові слова: органи студентського самоврядування, самореалізація, студентський колектив.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Чи є студентське самоврядування важливим фактором розвитку і модернізації суспільства, виявлення потенційних лідерів, вироблення у них навичок управлінської та організаторської роботи з колективом, формування майбутньої еліти нації.

Аналіз досліджень і публікацій... Аналіз наукової літератури показує, що розвиток студентського самоврядування має ряд проблем, які перешкоджають ефективному